

Z A K O N

O IZVOZU I UVOZU ROBE DVOSTRUKE NAMENE

I. UVODNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se izvoz, uvoz i tranzit robe dvostruke namene, kao i pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći u vezi sa robom dvostruke namene.

Cilj zakona

Član 2.

Cilj ovog zakona je uspostavljanje kontrole u oblasti izvoza i uvoza robe dvostruke namene i pružanja brokerskih usluga i tehničke pomoći, radi ostvarivanja i zaštite odbrambenih, bezbednosnih i spoljnopolitičkih interesa Republike Srbije, njenog međunarodnog kredibiliteta i integriteta i obezbeđenja poštovanja međunarodnih obaveza Republike Srbije u ovoj oblasti.

Značenje pojedinih izraza

Član 3.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1) *roba dvostruke namene* je roba, uključujući programe i tehnologiju, koja se može koristiti kako u civilne, tako i u vojne svrhe, uključujući i robu koja može biti upotrebljena u neeksplozivne svrhe, kao i robu koja se na bilo koji način može iskoristiti za proizvodnju nuklearnog oružja ili drugih nuklearnih eksplozivnih naprava;
- 2) *izvoz robe dvostruke namene* je:
 - (1) iznošenje, slanje, odnosno isporuka robe sa teritorije Republike Srbije na teritoriju druge države ili carinske teritorije, u skladu sa carinskim propisima;
 - (2) ponovni izvoz robe u smislu carinskih propisa, izuzimajući proizvode u tranzitu;
 - (3) prenos programa i tehnologije putem elektronskih medija, telefaksom ili telefonom na područje izvan Republike Srbije, kao i mogućnost da se program i tehnologije učine dostupnim u elektronskoj formi licima izvan Republike Srbije.
- 3) *uvoz robe dvostruke namene* je unošenje, dopremanje, odnosno isporuka robe dvostruke namene sa teritorije druge države ili carinske teritorije na teritoriju Republike Srbije, u skladu sa propisima;
- 4) *izvoznik* je pravno ili fizičko lice:
 - (1) u čije ime se podnosi izvozna carinska deklaracija, odnosno lice koje, u vreme kada je deklaracija prihvaćena ima zaključen ugovor o izvozu sa primaocem robe u trećoj državi i ima ovlašćenje da odluči o slanju robe iz Republike Srbije. Ukoliko ugovor o izvozu nije

zaključen ili ako jedna od strana u ugovoru ne deluje u svoje ime, izvoznik je lice koje ima ovlašćenje da odluči o slanju robe iz Republike Srbije;

- (2) koje donosi odluku o prenosu, omogućava prenošenje ili čini dostupnim program ili tehnologiju elektronskim sredstvima komunikacije uključujući prenos faksom, telefonom, elektronskom poštom, ili bilo kojim drugim elektronskim putem izvan Republike Srbije;
 - (3) sa sedištem ili prebivalištem na teritoriji Republike Srbije kada obavlja poslove izvoza robe u ime i za račun lica sa sedištem izvan Republike Srbije.
- 5) *uvoznik* je pravno ili fizičko lice sa sedištem ili prebivalištem na teritoriji Republike Srbije koje vrši uvoz robe dvostruke namene u Republiku Srbiju;
- 6) *brokerske usluge* su pregovaranje ili ugovaranje i posredovanje u ugovaranju poslova u vezi sa kupovinom, prodajom ili nabavkom robe dvostruke namene iz jedne strane države i njihovu prodaju u drugoj stranoj državi, kao i prodaja ili kupovina robe dvostruke namene u jednoj stranoj državi radi njenog prenosa u drugu stranu državu.
- Brokerskim uslugama ne smatraju se usluge transporta, finansijske usluge, osiguranje, reosiguranje, oglašavanje i reklamiranje;
- 7) *broker* je pravno ili fizičko lice sa sedištem ili prebivalištem u Republici Srbiji koje iz Republike Srbije na teritoriju druge države vrši usluge iz tačke 6) ovog člana;
- 8) *tehnička pomoć* je usluga koja se odnosi na razvoj, proizvodnju, sklapanje, testiranje, popravku ili održavanje robe dvostruke namene, kao i druge tehničke usluge, koje mogu biti instrukcija, obuka, prenos poslovnog znanja i veština ili stručne i savetodavne usluge, uključujući i pomoć koja se pruža usmeno;
- 9) *pružalac tehničke pomoći* je pravno ili fizičko lice sa sedištem ili prebivalištem u Republici Srbiji koje vrši usluge iz tačke 8) ovog člana;
- 10) *tranzit* je kopneni, vodeni, vazdušni i kombinovani prevoz robe dvostruke namene, koja ulazi na teritoriju Republike Srbije, prevozi se preko nje (sa i bez pretovara) i izlazi sa teritorije Republike Srbije.

II. PODRUČJE PRIMENE

Član 4.

Roba dvostruke namene utvrđena Nacionalnom kontrolnom listom robe dvostruke namene (u daljem tekstu: Lista), izvozi se, odnosno uvozi na osnovu dozvole.

Vlada, na predlog ministarstva nadležnog za poslove ekonomije (u daljem tekstu: Ministarstvo), utvrđuje Listu koja je usklađena sa relevantnom listom Evropske unije.

Roba dvostruke namene koja nije navedena u Listi iz stava 1. ovog člana, u zavisnosti od krajnjeg korisnika, može se izvoziti na osnovu dozvole.

Izvoznik, uvoznik, broker i pružalac tehničke pomoći dužan je da pre započinjanja posla izvoza, uvoza, pružanja brokerskih usluga i pružanja tehničke

pomoći utvrdi da li predmetna roba spada u robu dvostruke namene, u skladu sa odredbama ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona.

Sveobuhvatna klauzula

Član 5.

Dozvola je potrebna za izvoz robe dvostruke namene koja nije obuhvaćena Listom u slučaju kada je:

- 1) lice koje namerava da izvrši izvoz obavešteno od strane Ministarstva da je roba namenjena, ili da može biti namenjena, u celini ili delimično, za razvoj, proizvodnju, rukovanje, raspolaganje, primenu, održavanje, skladištenje, otkrivanje, identifikaciju ili širenje hemijskog, biološkog ili nuklearnog naoružanja, ili drugih nuklearno-eksplozivnih naprava, ili za razvoj, proizvodnju, održavanje ili skladištenje projektila sposobnih da nose takvo naoružanje koje se mogu iskoristiti za lansiranje ili upotrebu tog naoružanja;
- 2) lice koje namerava da izvrši izvoz obavešteno od strane Ministarstva da će roba biti iskorišćena ili da može biti u celini ili delimično iskorišćena za krajnju vojnu namenu u zemlji kupca ili zemlji krajnjeg korisnika, ako je zemlja pod embargom na naoružanje i vojnu opremu na osnovu relevantne rezolucije Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, odluke Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju ili odluke Evropske unije, ili na osnovu relevantnih odredaba nacionalnog zakonodavstva.

Krajnja vojna namena u smislu tačke 2) stava 1. znači:

- (a) ugradnja u robu vojne namene iz Nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme;
 - (b) upotreba opreme za proizvodnju, ispitivanje ili analitiku, i njihovih komponenti za razvoj, proizvodnju ili održavanje robe vojne namene iz Nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme;
 - (v) upotreba bilo kog nedovršenog proizvoda u postrojenju za proizvodnju robe vojne namene iz Nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme.
- 3) predmetna roba korišćena ili može biti, u celini ili delimično, korišćena kao deo ili komponenta proizvoda naoružanja i vojne opreme iz Nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme, a koja se izvozila sa teritorije Republike Srbije bez dozvole ili u suprotnosti sa uslovima iz dozvole izdate u skladu sa ovim zakonom.

U slučaju da izvoznik zna ili ima razloga da sumnja da je roba dvostruke namene koju namerava da izveze, a koja nije navedena u Listi, namenjena ili se može upotrebiti, u celini ili delimično, za neku od namena iz stava 1. ovog člana dužan je da o tome obavesti Ministarstvo, koje će utvrditi da li je za takav izvoz potrebna dozvola.

Tranzit

Član 6.

Tranzit robe dvostruke namene navedene na Listi kopnenim i vodenim putem, vrši se na osnovu odobrenja organa nadležnog za unutrašnje poslove, uz saglasnost organa nadležnih za poslove odbrane i spoljnih poslova.

Tranzit robe dvostruke namene navedene na Listi vazdušnim putem vrši se na osnovu odobrenja organa nadležnog za poslove civilnog vazduhoplovstva, uz saglasnost organa nadležnih za poslove odbrane i spoljnih poslova.

Ministarstvo može, po dobijanju obaveštenja od drugog nadležnog organa, rešenjem zabraniti tranzit robe dvostruke namene navedene u Listi ukoliko je, ili može biti namenjena, u celini ili delimično, za namene utvrđene u članu 5. stav 1. tačka 1) ovog zakona.

Rešenje iz stava 3. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Brokerske usluge

Član 7.

Brokerske usluge u vezi sa robom dvostruke namene navedene u Listi pružaju se na osnovu dozvole ako je broker obavešten od strane Ministarstva da ta roba jeste ili može biti namenjena, u celini ili delimično, za bilo koju upotrebu navedenu u članu 5. stav 1. tačka 1) ovog zakona.

Ako broker zna ili ima razlog da sumnja da je roba dvostruke namene navedena u Listi, u celini ili delimično, namenjena u svrhe iz člana 5. stav 1. tačka 1) ovog zakona, dužan je da o tome obavesti Ministarstvo, koje će utvrditi da li je za tu brokersku uslugu potrebna dozvola.

Brokerska usluga iz st. 1. i 2. ovog člana može da se pruži ako Ministarstvo izda dozvolu za to, odnosno utvrdi da za tu uslugu nije potrebna dozvola.

Tehnička pomoć

Član 8.

Tehnička pomoć koju pružalac tehničke pomoći pruža van teritorije Republike Srbije vrši se na osnovu dozvole ako ga je Ministarstvo obavestilo da se tehnička pomoć namerava koristiti u svrhe navedene u članu 5. stav 1. tačka 1) ovog zakona.

Ako pružalac tehničke pomoći zna ili ima razlog da sumnja da je tehnička pomoć, koju namerava da pruži, namenjena u svrhe iz člana 5. stav 1. tačka 1) ovog zakona, dužan je da o tome obavesti Ministarstvo, koje će utvrditi da li je za tu tehničku pomoć potrebna dozvola.

Tehnička pomoć iz st. 1. i 2. ovog člana može se pružiti samo u slučaju da Ministarstvo odobri tehničku pomoć, ili utvrdi da takva dozvola nije potrebna.

Kada se tehnička pomoć pruža u vidu informacije koja je „javno dostupna” ili je deo „osnovnih naučnih istraživanja” odredbe st. 1, 2. i 3. ovog člana se ne primenjuju.

Primena drugih propisa

Član 9.

Na postupak izdavanja dozvola primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

III. DOZVOLA

Član 10.

Dozvola iz člana 4. st. 1. i 3, člana 5, člana 7. i člana 8. st. 1, 2. i 3. ovog zakona je isprava koju izdaje Ministarstvo.

Dozvola iz stava 1. ovog člana je pojedinačna, sa rokom važenja do jedne godine.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, na zahtev izvoznika, uvoznika, brokera ili pružaoca tehničke pomoći, Ministarstvo može produžiti dozvolu za još šest meseci.

Dozvola izdata u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana ne može se prenositi na drugo lice.

Ministarstvo propisuje obrazac i sadržaj zahteva za izdavanje dozvole, obrazac dozvole kao i spisak dokumentacije koja se prilaže uz zahtev.

Odlučivanje po zahtevu za izdavanje dozvole

Član 11.

Ministarstvo kompletan zahtev za izdavanje dozvole dostavlja na saglasnost ministarstvu nadležnom za poslove odbrane, ministarstvu nadležnom za spoljne poslove i ministarstvu nadležnom za unutrašnje poslove, kao i Bezbednosno-informativnoj agenciji.

Ukoliko neki od organa iz stava 1. ovog člana ne da saglasnost, dozvola se ne može izdati.

Ministarstvo može, u zavisnosti od vrste robe na koju se zahtev odnosi, zatražiti mišljenje od drugih ministarstava, posebnih organizacija i agencija nadležnih u odgovarajućoj oblasti vezanih za identifikaciju robe dvostruke namene.

Ministarstvo je dužno da izda dozvolu u roku od 5 dana od dana dobijanja saglasnosti organa iz stava 1. ovog člana.

Razmatranje zahteva za izdavanje dozvole

Član 12.

Ministarstvo i organi iz člana 11. st. 1. i 3. ovog zakona, prilikom odlučivanja o izdavanju dozvole iz člana 10. ovog zakona razmatraju:

- 1) da li izvoz ili uvoz robe dvostruke namene, odnosno pružanje brokerskih usluga ili tehničke pomoći u vezi sa robom dvostruke namene ugrožava izvršavanje međunarodnih obaveza Republike Srbije;
- 2) da li izvoz ili uvoz robe dvostruke namene, odnosno pružanje brokerskih usluga ili tehničke pomoći u vezi sa robom dvostruke namene ugrožava bezbednost ili odbrambene interese Republike Srbije;
- 3) da li je izvoz ili uvoz robe dvostruke namene, odnosno pružanje brokerskih usluga ili tehničke pomoći u vezi sa robom dvostruke namene u suprotnosti sa spoljnopolitičkim ili ekonomskim interesom Republike Srbije;
- 4) da li izvoz ili uvoz robe dvostruke namene, odnosno pružanje brokerskih usluga ili tehničke pomoći u vezi sa robom dvostruke namene omogućava izbijanje ili nastavak oružanih i drugih sukoba u državi krajnje upotrebe robe;

- 5) da li izvoz ili uvoz robe dvostruke namene, odnosno pružanje brokerskih usluga ili tehničke pomoći u vezi sa robom dvostruke namene omogućava upotrebu robe za podsticanje nemira u državi krajnje upotrebe robe;
- 6) da li izvoz ili uvoz robe dvostruke namene, odnosno pružanje brokerskih usluga ili tehničke pomoći u vezi sa robom dvostruke namene nameravanom krajnjom upotrebom robe doprinosi riziku diverzije;
- 7) da li priloženi dokumenti odgovaraju krajnjoj nameni navedenoj u zahtevu.

Odbijanje zahteva za izdavanje dozvole

Član 13.

Ministarstvo donosi rešenje o odbijanju zahteva za izdavanje dozvole ako utvrdi:

- 1) da organi iz člana 11. st. 1.i 3. nisu dali saglasnost,
- 2) da roba ne odgovara podacima navedenim u zahtevu,
- 3) da su podaci navedeni u zahtevu nepotpuni, nekompletni ili netačni.

Prestanak važenja izdate dozvole

Član 14.

Ministarstvo donosi rešenje o prestanku važenja izdate dozvole, ako:

- 1) utvrdi da jedan ili više uslova na osnovu kojih je izdata dozvola više ne postoji;
- 2) izvoznik, uvoznik, broker i pružalac tehničke pomoći ne postupa u skladu sa dozvolom.

Za slučajeve navedene u stavu 1. ovog člana, Republika Srbija nije odgovorna za moguću štetu prouzrokovanu prestankom važenja dozvole.

Oduzimanje izdate dozvole

Član 15.

Mnistarstvo donosi rešenje o oduzimanju izdate dozvole ukoliko Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija ili druga međunarodna organizacija čiji je Republika Srbija član, uvede restriktivne mere prema državi za koju je dozvola izdata ili je došlo do drugih promenjenih okolnosti koji mogu uticati na spoljno-politički položaj ili odbrambene interese zemlje, odnosno ako utvrdi da je dozvola izdata na osnovu netačnih ili nepotpunih podataka, a podnosilac zahteva je znao ili morao znati da su podaci netačni ili nepotpuni.

Republika Srbija nije odgovorna za moguću štetu prouzrokovanu oduzimanjem dozvole.

Izmena izdate dozvole

Član 16.

Ministarstvo može izuzetno, po sopstvenoj inicijativi ili na zahtev izvoznika, uvoznika, brokera i pružaoca tehničke pomoći izmeniti izdatu dozvolu.

Republika Srbija nije odgovorna za moguću štetu prouzrokovanu izmenom izdate dozvole.

Upravni spor

Član 17.

Rešenje iz čl. 13.-16. ovog zakona je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Obaveze izvoznika i uvoznika, brokera i pružaoca tehničke pomoći

Član 18.

Izvoznik, uvoznik, broker i pružalac tehničke pomoći dužan je da:

- 1) vodi evidenciju o izvršenom izvozu, uvozu, pruženim brokerskim uslugama i pruženoj tehničkoj pomoći (trgovinska, finansijska i druga dokumentacija) na osnovu koje se može identifikovati roba dvostruke namene, količina robe dvostruke namene, puno ime i adresa izvoznika, uvoznika, brokera i pružaoca tehničke pomoći, puno ime i adresa primaoca robe, puno ime i adresa krajnjeg korisnika i namena robe, opis brokerske usluge ili tehničke pomoći, kao i pun naziv i adresa primaoca i krajnjeg korisnika;
- 2) omogućiti nadležnim organima da prikupe informacije o svakoj narudžbenici ili transakciji koje se odnose na robu dvostruke namene, odnosno da vrše nadzor i kontrolu izvoza, uvoza, pružanja brokerskih usluga i pružanja tehničke pomoći, transportnih sredstava i dr.
- 3) čuva dokumentaciju iz tačke 1) ovog člana najmanje 10 godina od dana izvršenog posla.

Ministarstvo može propisati i druge podatke koje mora sadržati dokumentacija iz stava 1. tačka 1) ovog člana, u vezi sa izvozom, uvozom, pružanjem brokerske usluge ili tehničke pomoći.

Izveštaji

Član 19.

Izvoznik, uvoznik, broker i pružalac tehničke pomoći dužan je da u roku od 15 dana od dana izvoza, uvoza ili pružanja brokerske usluge i tehničke pomoći dostavi izveštaj Ministarstvu o izvozu, uvozu ili pruženoj brokerskoj usluzi i tehničkoj pomoći, kao i da navede broj dozvole na osnovu koje je posao izvršen.

Ministarstvo propisuje oblik i sadržaj izveštaja iz stava 1. ovog člana.

Ukoliko posle izdavanja dozvole dođe do promene podataka iz dokumentacije, izvoznik, uvoznik, broker i pružalac tehničke pomoći dužan je da o tome u pisanoj formi obavesti Ministarstvo odmah, a najkasnije u roku od sedam dana od dana nastanka ili saznanja za nastalu promenu.

Međunarodni uvozni sertifikat i Potvrda o dostavi robe dvostruke namene

Član 20.

Ministarstvo može na zahtev podnosioca izdati Međunarodni uvozni sertifikat (International Import Certificate) za robu dvostruke namene.

Ministarstvo može na zahtev podnosioca izdati potvrdu o dostavi robe dvostruke namene (Delivery Verification Certificate).

Ministarstvo propisuje obrasce i sadržaj zahteva za izdavanje i obrasce sertifikata i potvrde iz st. 1. i 2. ovog člana.

Godišnji izveštaj

Član 21.

Ministarstvo će formirati bazu podataka o izdatim, odbijenim, oduzetim, izmenjenim i dozvolama koje su prestale da važe, kao i o realizaciji izdatih dozvola i o izdatim sertifikatima i potvrdama.

Ministarstvo će polugodišnje izveštavati organe iz člana 11. stav 1. ovog zakona, kao i carinske organe o izdatim, odbijenim, oduzetim, izmenjenim, kao i dozvolama koje su prestale da važe.

Ministarstvo priprema godišnji izveštaj o realizaciji izvoza i uvoza robe dvostruke namene, brokerskih usluga i pruženoj tehničkoj pomoći, uključujući podatke o zabrani tranzita koji dostavlja Vladi.

Vlada, pošto usvoji izveštaj iz stava 2. ovog člana, dostavlja ga Narodnoj skupštini.

Razmena informacija

Član 22.

Ministarstvo razmenjuje informacije o izvozu i uvozu robe dvostruke namene, brokerskim uslugama, pruženoj tehničkoj pomoći i zabrani tranzita robe dvostruke namene sa drugim državama, u skladu sa međunarodnim obavezama Republike Srbije.

IV. KONTROLA

Član 23.

Carinski organi, organi službi bezbednosti i nadležni inspekcijski organi Republike Srbije sprovode stalnu kontrolu obavljanja poslova u smislu ovog zakona, a u okviru svojih ovlašćenja.

Ministarstva, posebne organizacije i drugi organi državne uprave, pored obaveze čuvanja poverljivih informacija, imaju pravo i obavezu da razmenjuju sve podatke o izvoznicima, uvoznicima, kao i o izvezenoj, odnosno uvezenoj robi dvostruke namene koji su neophodni za sprovođenje kontrole u skladu sa odredbama ovog zakona.

Izvoznici, uvoznici, banke i druge finansijske organizacije kao i druga lica koja raspolažu informacijama neophodnim za sprovođenje kontrole izvoza i uvoza robe dvostruke namene, dužni su da dostave poslovne knjige, poštu i bilo koju drugu informaciju Ministarstvu, carinskim organima i tužilaštvu na njihov zahtev.

Na brokera, pružaoca tehničke pomoći, prevoznika i špeditera primenjuju se odredbe st. 2. i 3. ovog člana.

V. KAZNE NE ODREDBE

Prekršaji

Član 24.

Pravno i fizičko lice koje obavlja poslove izvoza, uvoza, pružanja brokerskih usluga, pružanja tehničke pomoći i tranzita, kazniće se novčanom kaznom u visini do dvadesetostrukog iznosa vrednosti robe, odnosno usluge koja je predmet prekršaja, ako:

- 1) ne obavesti Ministarstvo da se radi o robi dvostruke namene u smislu člana 5. stav 2. ovog zakona;
- 2) vrši tranzit robe dvostruke namene suprotno rešenju iz člana 6. ovog zakona;
- 3) postupa suprotno odredbama člana 7. ovog zakona;
- 4) postupa suprotno odredbama člana 8. ovog zakona;
- 5) izvozi odnosno uvozi robu dvostruke namene ili pruža brokerske usluge i tehničku pomoć bez dozvole u smislu člana 10. ovog zakona;
- 6) postupa suprotno odredbama čl. 18. i 19. ovog zakona.

Za prekršaje iz stava 1. tač. 1) - 6) ovog člana kazniće se fizičko lice i predstavnik pravnog lica novčanom kaznom od petostrukog do dvadesetostrukog iznosa vrednosti robe.

Za prekršaje iz tač. 1) i 5) ovog člana, pored novčane kazne, može se izreći i zaštitna mera zabrane pravnom licu da obavlja posao izvoza, odnosno uvoza robe dvostruke namene, a predstavniku pravnog lica zabrana vršenja poslova izvoza, uvoza kao i pružanja brokerskih usluga i tehničke pomoći.

Mera iz stava 3. ovog člana za pravno lice traje tri godine, a za predstavnika pravnog lica do jedne godine i počinje da se primenjuje od dana pravnosnažnosti presude.

VI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 25.

Prava iz pojedinačnih akata koja su doneli nadležni organi, a nisu u celini iskorišćena ili su delimično iskorišćena do dana stupanja na snagu ovog zakona, mogu se iskoristiti do isteka roka utvrđenog tim aktima.

Član 26.

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona doneće se u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 27.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe Zakona o spoljnoj trgovini naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namene („Službeni list SCG”, br. 7/05 i 8/05-ispravka) koje se odnose na robu dvostruke namene.

Član 28.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog Zakona sadržan je u odredbama člana 97. stav 1. tač. 4. i 6. Ustava Republike Srbije, kojima je između ostalog, predviđeno, da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje bezbednost Republike Srbije i njenih građana kao i sistem u oblasti ekonomskih odnosa sa inostranstvom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o spoljnoj trgovini naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namene ("Službeni list SCG", br. 7/05 i 8/05 - ispravka), donet je početkom 2005. godine, a njegova primena počela je 31. marta iste godine. Navedenim zakonom je nadležnost spoljnotrgovinskog prometa naoružanjem i vojnom opremom po prvi put prešla sa vojnih na civilne strukture. Pored toga, domaće zakonodavstvo je, takođe po prvi put, u skladu sa regulativom (EC) br. 1334/2000, propisalo izvozno uvoznju kontrolu proizvoda i tehnologija dvostruke namene. U vreme donošenja, pomenuti zakon i prateći propisi u oblasti kontrole izvoza i uvoza kontrolisane robe bili su u potpunosti usaglašeni sa pravilima ponašanja u EU i međunarodnim standardima u ovoj oblasti.

Osnovni razlozi za donošenje novog zakona u ovoj oblasti su usklađivanje našeg zakonodavstva sa novim pravilima i procedurama EU, kao i primena međunarodnih sporazuma, konvencija i režima, koje je naša zemlja prihvatila, ili koje namerava da prihvati (Vasenarski aranžman za čije smo članstvo podneli zahtev, kao i pristupanje drugim kontrolnim režimima što je sledeći korak), kao i neophodnost stvaranja pravnog okvira za obezbeđenje čvrstog sistema kontrole u ovoj oblasti i eliminisanje mogućih neželjenih izvoza i trgovine ovim proizvodima. Naime, u zakonodavstvu EU je predviđeno izdavanje dozvola za izvoz robe dvostruke namene, za pružanje brokerskih usluga i pružanje tehničke pomoći. Na taj način se obezbeđuje još čvršća kontrola izvoza robe dvostruke namene. Unošenjem odredbi o kontroli izvoza, uvoza, tranzita, pružanja brokerskih usluga i pružanja tehničke pomoći u vezi sa robom dvostruke namene, Republika Srbija u potpunosti usaglašava svoje zakonodavstvo sa zakonodavstvom EU u ovoj oblasti.

Pored toga, Zakon koji je snazi donet je 2005. godine i odnosio se na državnu zajednicu Srbija i Crna Gora koja je tada postojala. U međuvremenu su sve zemlje u regionu (uključujući i Crnu Goru) donele nacionalne zakone u ovoj oblasti, pa bi to trebalo da učini i Republika Srbija.

Takođe se napominje da su sve zemlje u regionu (Makedonija, Hrvatska, Crna Gora) već donele ili su u postupku donošenja sličnih zakona kojima je obuhvaćena kontrola pružanja brokerskih usluga i pružanja tehničke pomoći u vezi sa robom dvostruke namene s jedne strane, a sa druge strane, koji će se odnositi na izvoz robe dvostruke namene. Izvozna kontrola robe dvostruke namene reguliše se posebnim zakonom, što je usklađeno sa zakonodavstvom EU.

Ovim Predlogom, unaprediće se normativne pretpostavke za ispunjenje osnovnog cilja - uspostavljanje jačeg sistema kontrole i nadzora u oblasti izvoza, uvoza i tranzita robe dvostruke namene, kao i pružanja brokerskih usluga i tehničke pomoći u vezi sa tom robom, radi ostvarivanja i zaštite odbrambenih, bezbednosnih i spoljnopoličkih interesa Republike Srbije, njenog međunarodnog kredibiliteta i integriteta, kao i obezbeđenje poštovanja međunarodnih obaveza koje je preuzela naša zemlja. Donošenje novog zakona će doprineti jačanju mehanizama zaštite u izvozu i uvozu robe dvostruke namene i pružanju pomenutih usluga, kao i tranzita robe dvostruke namene, te ograničiti mogućnost neovlašćenih krajnjih korisnika da

dođu do nezakonito izvezenih roba/tehnologija i unaprediti sistem unutrašnje sigurnosti pojedinih privrednih subjekata koji obavljaju poslove spoljne trgovine robom dvostruke namene.

Tekst Predloga zakona je podeljen u šest delova:

Prvi deo sadrži opšte odredbe;

Drugi deo sadrži odredbe o području primene;

Treći deo sadrži odredbe o dozvoli;

Četvrti deo sadrži odredbe o nadzoru i kontroli;

Peti deo sadrži kaznene odredbe;

Šesti deo sadrži prelazne i završne odredbe.

III. USAGLAŠENOST SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Predlog ovog zakona u potpunosti je usaglašen sa odredbama člana 3. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane, kao i, Uredbom Saveta (EK) Br. 428/2009 od 5. maja 2009. godine o uspostavljanju režima Zajednice o izvoznjoj kontroli, transferu, brokeringu i tranzitu robe dvostruke namene -COUNCIL REGULATION (EC) No 428/2009 of 5. May 2009 setting up a Community regime for the control of exports, transfer, brokering and transit of dual-use items (čijim je donošenjem i stupanjem na snagu (27.08.2009.) prestala da važi regulativa (EC) br. 1334/2000- COUNCIL REGULATION (EC) No 1334/2000) koja je obavezujući propis za sve zemlje članice Evropske unije u oblasti izvozne kontrole robe dvostruke namene te pružanjem brokerskih usluga, tehničke pomoći, i tranzitom u vezi sa tom robom. Polazeći od napred navedenog, napominje se, da je Predlog zakona u potpunosti usaglašen sa odredbama citirane Uredbe, Pravilima ponašanja u izvozu oružja sa operativnim odredbama - EU Code of Conduct on Arms Export i sa EU Zajedničkom pozicijom o posredovanju u izvozu oružja- EU Common Position on Arms Brokering, koja se primenjuju i na robu dvostruke namene u cilju sprečavanja izvoza ove robe u vojne svrhe; ratifikovanim međunarodnim sporazumima i konvencijama, kao i, međunarodnim kontrolnim režimima u oblasti izvozne kontrole robe dvostruke namene. Pored toga, u skladu je i sa Rezolucijom Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1540 o neširenju oružja za masovno uništenje.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINI REŠENJA

Članom 1. uređuje se predmet zakona, odnosno, uređuje izvoz, uvoz i tranzit robe dvostruke namene, kao i, brokerske usluge i tehnička pomoć u vezi sa robom dvostruke namene.

Član 2. definiše ciljeve koje donošenjem zakona treba realizovati, i to:

- uspostavljanje kontrole u oblasti izvoza i uvoza robe dvostruke namene te pružanja brokerskih usluga i tehničke pomoći u vezi sa robom dvostruke namene radi ostvarivanja i zaštite odbrambenih, bezbednosnih i spoljnopolitičkih interesa Republike Srbije i njenog međunarodnog kredibiliteta i integriteta;
- ostvarivanje međunarodnog kredibiliteta i integriteta Republike Srbije kroz obezbeđenje poštovanja preuzetih međunarodnih obaveza ;

- uspostavljanje sistema domaćeg zakonodavstva, kojim će se izvesno uticati na veći stepen predvidivosti, stabilnosti, transparentnosti i konzistentnosti saglasno međunarodnim standardima i praksom u ovoj oblasti.

Član 3. sadrži definicije kojima se određuje značenje pojedinih izraza koji su upotrebljeni u tekstu Predloga zakona. Odredbe ovog člana treba da olakšaju primenu i razumevanje zakona i eliminišu potrebu njegovog naknadnog tumačenja.

Član 4. propisuje da se izvoz i uvoz robe dvostruke namene utvrđene u Nacionalnoj kontrolnoj listi robe dvostruke namene vrši na osnovu dozvole; utvrđuje nadležnost za donošenje nacionalne kontrolne liste, odnosno propisuje- da Vlada Republike Srbije, na predlog ministarstva nadležnog za poslove ekonomije utvrđuje Nacionalnu kontrolnu listu robe dvostruke namene usklađenu sa relevantnom listom EU (proističe iz obaveze država da ažuriraju navedenu listu). Takođe, propisuje neophodnost dozvole za izvoz robe dvostruke namene i kad nije sadržana u Listi u zavisnosti od krajnjeg korisnika, kao i obavezu izvozniku, uvozniku, brokeru i pružaocu tehničke pomoći da, pre započinjanja bilo kog posla utvrdi, da li je roba koja je predmet posla sadržana u Nacionalnoj kontrolnoj listi robe dvostruke namene.

Članom 5. se u Predlog zakona uvodi institut „sveobuhvatna klauzula“ koji je definisan na savremeniji način, u saglasnosti sa odgovarajućim odredbama regulative EU. Ovom definicijom proširuje se lista roba koje mogu služiti tzv. dvostrukoj nameni i propisuje obaveza dobijanja dozvole za posao izvoza odnosno uvoza čiji je predmet takva roba. Ona je definisana kao roba koja može biti namenjena, u celini ili delimično, za razvoj, proizvodnju, rukovanje, raspolaganje, primenu, održavanje, skladištenje, otkrivanje, identifikaciju ili širenje hemijskog, biološkog ili nuklearnog naoružanja, ili drugih nuklearno-eksplozivnih naprava, ili za razvoj, proizvodnju, održavanje ili skladištenje raketa sposobnih da nose takvo naoružanje koje se mogu iskoristiti za lansiranje ili upotrebu tog naoružanja, kao i roba koja može biti iskorišćena za krajnju vojnu namenu u zemlji kupca ili zemlji krajnjeg korisnika, ili može biti korišćena kao delovi ili komponente proizvoda naoružanja i vojne opreme iz Nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme, a koja se izvozi sa teritorije Reublike Srbije bez dozvole ili u suprotnosti sa uslovima iz dozvole izdate u skladu sa zakonom.

Članom 6. propisani su uslovi pod kojima se vrši tranzit robe dvostruke namene i daje ovlašćenje ministarstvu nadležnom za poslove ekonomije da može po dobijanju obaveštenja od drugih nadležnih organa da donese rešenje o zabrani tranzita robe dvostruke namene sa Nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namene ukoliko je namenjena u nedozvoljene svrhe (utvrđene u članu 5. stav 1. tačka 1) ovog Predloga).

Član 7. odredbama ovog člana propisana je obaveza pribavljanja dozvole za pružanje brokerskih usluga u vezi sa robom dvostruke namene koja je sadržana u Nacionalnoj kontrolnoj listi robe dvostruke namene iz člana 4. ovog zakona, ukoliko je, nadležno ministarstvo obavestilo pružaoca usluge, da predmetna roba jeste ili može biti u celosti ili delimično, namenjena u nedozvoljene svrhe (za razvoj, proizvodnju, rukovanje, raspolaganje, primenu, održavanje, skladištenje, otkrivanje, identifikaciju ili širenje hemijskog, biološkog ili nuklearnog naoružanja, ili drugih nuklearno-eksplozivnih naprava, ili za razvoj, proizvodnju, održavanje ili skladištenje raketa sposobnih da nose takvo naoružanje, i kojima se takvo naoružanje može lansirati ili upotrebiti), kao i, obaveza brokera, ukoliko zna ili ima razlog da sumnja da je roba za koju on nudi uslugu u celosti ili delimično, namenjena u nedozvoljene svrhe, da o tome obavesti nadležno ministarstvo, koje će odlučiti- da li je za pružanje te brokerske usluge potrebna dozvola ili ne.

Član 8. propisuje uslove pod kojima pružalac tehničke pomoći može pružati tehničku pomoć van teritorije Reublike Srbije, odnosno, da je za pružanje ove usluge

potrebna dozvola ako ga je Ministarstvo obavestilo da se tehnička pomoć namerava koristiti u nedozvoljene svrhe (član 5. stav 1. Predloga). Osim navedenog, pružalac usluge je u obavezi - da ukoliko zna ili ima razlog da sumnja da je roba sa Nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namene, u celosti ili delimično namenjena u nedozvoljene svrhe, o tome obavesti Ministarstvo, koje će odlučiti- da li je za pružanje te tehničke pomoći potrebna dozvola ili ne. Ukoliko je tehnička pomoć pružena u vidu informacije koja je javno dostupna ili je deo osnovnih naučnih istraživanja st. 1, 2. i 3. ovog člana se ne primenjuju.

Član 9. propisuje, primenu propisa na postupke koji se vode u skladu sa ovim zakonom. Konkretno, reč je o shodnoj primeni Zakona o opštem upravnom postupku.

Članom 10. definisan je pojam dozvole za izvoz i uvoz robe dvostruke namene, pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći u vezi sa tom robom. Navedene dozvole su pojedinačne sa rokom važenja do jedne godine. Osim navedenog, ovim članom propisana je mogućnost produženja važenja izdate dozvole za još šest meseci, kao i ovlašćenje Ministarstvu da propisuje obrasce i sadržaj zahteva za izdavanje dozvole, obrasce dozvola kao i spisak dokumenata koji se prilažu uz zahtev.

Čl. 11.-12. uređuje se postupak odlučivanja po zahtevu za izdavanje dozvole. Naime, Ministarstvo kompletan zahtev dostavlja na saglasnost ministarstvu nadležnom za poslove odbrane, ministarstvu nadležnom za spoljne poslove, ministarstvu nadležnom za unutrašnje poslove i Bezbednosno - informativnoj agenciji. Dozvola se ne može izdati ukoliko bilo koji od navedenih učesnika u postupku izdavanja dozvole ne da saglasnost.

U zavisnosti od vrste robe na koju se zahtev odnosi Ministarstvo može zatražiti i dodatno mišljenje od drugih ministarstava, posebnih organizacija i agencija nadležnih u odgovarajućoj oblasti. Propisani rok za odlučivanje po zahtevu za izdavanje dozvole je pet dana od dana kompletiranja saglasnosti svih nadležnih organa. Na ovaj način je izbegnuta mogućnost da se, fiksiranjem rokova za izdavanje dozvole, eventualno podnosilac zahteva obrati sa zahtevom za naknadu štete, a, sa druge strane, ostavljena je mogućnost organima u postupku odlučivanja da sve potrebne provere izvrše neopterećeni kratkim rokovima.

Prilikom odlučivanja o izdavanju dozvole, Ministarstvo i organi koji učestvuju u postupku odlučivanja po zahtevu za izdavanje dozvole razmatraju da li izvoz ili uvoz robe dvostruke namene, odnosno pružanje brokerskih usluga ili tehničke pomoći u vezi sa robom dvostruke namene ugrožava izvršavanje međunarodnih obaveza RS, ugrožava bezbednost ili odbrambene interese RS, da li je u suprotnosti sa spoljnopolitičkim ili ekonomskim interesom RS, da li omogućava izbijanje ili nastavak oružanih i drugih sukoba u državi krajnje upotrebe robe, omogućava upotrebu robe za podsticanje nemira u državi krajnje upotrebe robe ili nameravanom krajnjom upotrebom robe doprinosi riziku diverzije te da li priloženi dokumenti odgovaraju krajnjoj nameni navedenoj u zahtevu.

Čl. 13.-17. propisuju mogućnost i konkretne razloge za odbijanje zahteva za izdavanje dozvole, prestanak važenja, oduzimanje i izmenu izdate dozvole, što Ministarstvo čini posebnim rešenjima. Ovim odredbama takođe je predviđeno da Republika Srbija nije odgovorna za moguću štetu prema imaocu dozvole za slučaj prestanka važenja ili oduzimanja izdate dozvole. Ujedno je predviđeno pravo izvoznika, uvoznika, brokera i pružaoca tehničke pomoći na pokretanje upravnog spora protiv rešenja Ministarstva kojim je odbijeno izdavanje dozvole, prestalo važenje izdate dozvole, izmenjena izdata dozvola i kojim je dozvola oduzeta.

Čl. 18.-19. propisuje obaveze izvoznika, uvoznika, brokera i pružalaca tehničke pomoći da vodi evidenciju o izvršenim izvozima, uvozima, pruženim

brokerskim uslugama i pruženoj tehničkoj pomoći (trgovinska, finansijska i druga dokumentacija) na osnovu koje se može identifikovati opis robe dvostruke namene, količina robe dvostruke namene, puno ime i adresa izvoznika, uvoznika, brokera i pružaoca tehničke pomoći, puno ime i adresa primaoca robe, puno ime i adresa krajnjeg korisnika i namena robe, opis brokerske usluge ili tehničke pomoći, kao i pun naziv i adresa primaoca i krajnjeg korisnika. Pobrojana lica su u obavezi da omoguće nadležnim organima prikupljanje informacija o svakoj narudžbenici ili transakciji koja se odnosi na robu dvostruke namene, kao i da vrše nadzor i kontrolu u obavljanju poslova izvoza, uvoza, pružanja brokerskih usluga i pružanja tehničke pomoći, transportnih sredstava i dr. Ujedno, obaveza izvoznika, uvoznika, brokera i pružaoca tehničke pomoći je da čuva navedenu dokumentaciju najmanje 10 godina od dana izvršenog posla. Pored toga, daje ovlašćenje Ministarstvu da može propisati i druge podatke koje mora da sadrži dokumentacija iz tačke 1) člana 18. ovog zakona. Članom 19. se takođe propisuje obaveza i rok u kome su pobrojana lica dužna da obaveste Ministarstvo o izvršenom poslu uz navođenje broja dozvole, kao i o promenama podataka iz dokumentacije nastalim posle izdavanja dozvole. Ministarstvo propisuje oblik i sadržaj izveštaja iz stava 1. ovog člana.

Član 20. utvrđuje nadležnost Ministarstva da na zahtev podnosioca može izdati Međunarodni uvozni sertifikat (International Import Certificate), što je u skladu sa međunarodnom praksom. Prema odredbama ovog člana Potvrdu o dostavi robe dvostruke namene (Delivery Verification Certificate) izdaje Ministarstvo. Ministarstvo će propisati obrasce i sadržaj zahteva za izdavanje i obrasce sertifikata i potvrde iz st. 1. i 2. ovog člana.

Član 21. propisuje se obaveza Ministarstva da formira bazu podataka o izdatim, odbijenim, oduzetim, izmenjenim i dozvolama koje su prestale da važe, kao i, o realizaciji izdatih dozvola, sertifikata i potvrda. Stavom 2. ovog člana predviđeno je polugodišnje izveštavanje organa iz stava 1. člana 11. ovog zakona i Ministarstvo finansija-Upravu carina o izdatim, odbijenim, oduzetim, izmenjenim i dozvolama koje su prestale da važe. Osim navedenog, propisuje se obaveza izveštavanja i izrade godišnjeg izveštaja o realizaciji izvoza i uvoza robe dvostruke namene, pruženim brokerskim uslugama i tehničkoj pomoći, uključujući i podatke o zabrani tranzita, koji Ministarstvo dostavlja Vladi, koja ga, nakon usvajanja, dostavlja Narodnoj skupštini.

Članom 22. propisana je odredba o učešću Ministarstva u razmeni informacija o izvozu i uvozu robe dvostruke namene, brokerskim uslugama, pruženoj tehničkoj pomoći i zabrani tranzita robe dvostruke namene sa drugim državama, u skladu sa međunarodnim obavezama Republike Srbije.

Član 23. propisuje nadležnost za vršenje nadzora i kontrole u sprovođenju ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona, kao i međuresorsku saradnju u vršenju ovog nadzora. Takođe, utvrđuje obavezu carinskih organa, organa bezbednosnih službi i nadležnih inspeksijskih organa da sprovedu stalnu kontrolu obavljanja poslova u smislu ovog zakona, svako u okviru svojih ovlašćenja. Pored obaveze čuvanja poverljivih informacija, ministarstva, posebne organizacije i drugi organi državne uprave imaju pravo i obavezu da razmenjuju sve podatke o izvoznicima, uvoznicima, kao i izvezenoj, odnosno uvezenoj robi dvostruke namene koji su neophodni za sprovođenje kontrole u skladu sa odredbama ovog zakona. Osim toga, izvoznici, uvoznici, banke i druge finansijske organizacije kao i druga lica koja raspolažu informacijama neophodnim za sprovođenje kontrole izvoza i uvoza robe dvostruke namene, dužni su da dostave poslovne knjige, poštu i bilo koju drugu informaciju Ministarstvu, carinskim organima i tužilaštvu na njihov zahtev. Ove obaveze primenjuju se na brokera, pružaoca tehničke pomoći i prevoznika i špeditera.

Članom 24. utvrđuju se kaznene odredbe za prekršaje koje izvrši pravno ili fizičko lice koje obavlja poslove izvoza, uvoza, pružanja brokerskih usluga, pružanja tehničke pomoći i tranzita. Odredbama ovog člana predviđena je mogućnost izricanja, pored novčanih kazni, i kazne propisivanja određenih zaštitnih mera, shodno odredbama Zakona o prekršajima („Sl. glasnik RS“, br.101/2005, 116/2008 i 111/2009).

Čl. 25. - 28. uređuju prelazne i završne odredbe i stupanje na snagu ovog zakona.

V. OCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE OVOG ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije.

ANALIZA EFEKATA ZAKONA

Prilikom izrade Predloga zakona o izvozu i uvozu robe dvostruke namene pošlo se od ciljeva sprovođenja sveobuhvatne reforme propisa, odnosno od nastojanja da se izvrši pojednostavljenje i pojeftinjenje uslova poslovanja privrednih subjekata u Republici Srbiji, da se domaće zakonodavstvo uskladi sa zakonodavstvom, pravilima i praksom zemalja EU, kao i člana 3. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane, te obavezujuće regulative COUNCIL REGULATION (EC) No 428/2009 of 5 may 2009 setting up a Community regime for the control of exports, transfer, brokering and transit of dual-use items L 134/1. U tom smislu, detaljno su analizirana rešenja zakona koji je na snazi - Zakon o spoljnoj trgovini naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namene („Službeni list SCG“, br. 7/05 i 8/05- ispravka), uporedno pravna rešenja i iskustva zemalja u regionu kao i druga međunarodna iskustva.

Osnovni razlozi za donošenje novog zakona u ovoj oblasti su usklađivanje našeg zakonodavstva sa novim pravilima i procedurama EU, kao i primena međunarodnih sporazuma, konvencija i režima, koje je naša zemlja prihvatila, ili koje namerava da prihvati (Vasenarski aranžman za čije smo članstvo podneli zahtev, kao i pristupanje drugim kontrolnim režimima što je sledeći korak), kao i neophodnost stvaranja pravnog okvira za obezbeđenje čvrstog sistema kontrole u ovoj oblasti i eliminisanje mogućih neželjenih izvoza i trgovine ovim proizvodima.

Pored toga, Zakon koji je snazi donet je 2005. godine i odnosio se na državnu zajednicu Srbija i Crna Gora koja je tada postojala. U međuvremenu su sve zemlje u regionu (uključujući i Crnu Goru) donele nacionalne zakone u ovoj oblasti, čiju praksu treba da sledi i Republika Srbija. Takođe se napominje da su sve zemlje u regionu (Makedonija, Hrvatska, Crna Gora) već donele ili su u postupku donošenja sličnih zakona kojima je obuhvaćena kontrola pružanja usluga u ovoj oblasti s jedne strane, a sa druge strane, koji će se odnositi samo na izvoz robe dvostruke namene. Izvozna kontrola robe dvostruke namene reguliše se posebnim zakonom, što je usklađeno sa zakonodavstvom EU.

Ujedno, rešenja iz važećeg Zakona su prevaziđena i u okviru Evropske unije zastarela. Naime, pravni okvir za sprovođenje izvozne kontrole je u evropskom zakonodavstvu pretrpeo mnoge izmene, naročito u oblasti definisanja robe dvostruke namene. U tom smislu, sve zemlje u regionu su donele nove zakone usklađene sa Eu, dok Srbija na tom planu zaostaje. S tim u vezi, napominjemo da se u praksi, prilikom izdavanja dozvola za spoljnu trgovinu kontrolisanom robom, u potpunosti poštuju međunarodni propisi, pravila i preporuke.

1. Na koga će i kako najverovatnije uticati rešenja u Zakonu?

Ovim predlogom zakona unaprediće se normativne pretpostavke za ispunjenje osnovnog cilja - uspostavljanje državne kontrole i nadzora u oblasti izvoza i uvoza robe dvostruke namene i pružanja usluga u vezi sa robom dvostruke namene, radi ostvarivanja i zaštite odbrambenih, bezbednosnih i spoljnopolitičkih interesa Republike Srbije, njenog međunarodnog kredibiliteta i integriteta, kao i obezbeđenje poštovanja međunarodnih obaveza koje je preuzela naša zemlja. Donošenje ovog zakona predstavlja značajan korak u harmonizaciji našeg sistema izvozne kontrole u oblasti izvoza i uvoza robe i tehnologija dvostruke namene i pružanja usluga u vezi sa tom robom sa sistemom Evropske unije u istoj oblasti.

Sa stanovišta neproliferacije oružja za masovno uništenje (OMU) ovaj zakon će doprineti jačem i efikasnijem sistemu kontrole domaćeg izvoza, kojim se kontroliše kako izvoz tako i tranzit robe koja je povezana sa oružjem za masovno uništenje, te usluga koje su namenjene ili se mogu upotrebiti za razvoj, proizvodnju, rukovanje, raspolaganje, održavanje, skladištenje, otkrivanje, identifikaciju ili širenje hemijskog, biološkog ili nuklearnog naoružanja, ili drugih nuklearno-eksplozivnih naprava, ili za razvoj, proizvodnju, održavanje ili skladištenje raketa sposobnih da nose takvo naoružanje, i kojima se takvo naoružanje može lansirati ili upotrebiti, kao i roba koja može biti namenjena za krajnju vojnu upotrebu u zemlji kupca ili zemlji krajnjeg korisnika, ili može biti korišćena kao delovi ili komponente proizvoda naoružanja i vojne opreme iz Nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme, te ograničiti mogućnost neovlašćenih krajnjih korisnika da dođu do nezakonito izvezenih roba/tehnologija, kao i omogućiti poštovanje međunarodnih obaveza Republike Srbije sprečavanjem planirane krajnje vojne namene sa ciljem izvoza na odredišta koja su pod embargom UN, EU i OEBS. Osim toga, umnogome će doprineti lakšem i bržem pristupanju RS međunarodnim kontrolnim režimima za izvoz i uvoz kontrolisane robe (Wassenaar Arrangement-WA, Australija Group-AG, Nuclear Suppliers Group-NSG i Missile Technology Control Regime-MTCR - Zaključkom Vlade od 10. aprila 2008. godine pokrenut je pregovarački mehanizam o pristupanju ovim međunarodnim kontrolnim režimima).

Po svojoj pravnoj prirodi odredbe ovog zakona imaju efekat na sve privredne subjekte koji obavljaju ili će obavljati poslove izvoza i uvoza robe dvostruke namene i pružanje usluga u vezi sa tom robom. Takođe, zakon o kojem je reč i sistem koji se njime uspostavlja značajno će uticati kako na smanjenje administriranja (zbog uvođenja novog instituta „opšte dozvole“ i mogućnosti izdavanja dozvola po skraćenom postupku u određenim slučajevima) tako i na veći stepen transparentnosti u ovoj oblasti i unapređenje sistema unutrašnje sigurnosti u okviru pojedinih privrednih subjekata.

2. Kakve troškove će primena zakona stvoriti građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)?

Primena ovog zakona neće zahtevati izdvajanje dodatnih sredstava iz budžeta Republike Srbije jer se:

- broj zaposlenih u nadležnom ministarstvu (MERR) neće povećavati;
- administrativne takse neće povećavati (ostaju na nivou pre donošenja poslednjih izmena i dopuna Zakona o republičkim administrativnim taksama);
- uvođenjem instituta „opšte dozvole“ smanjuje administriranje, a time i troškovi;
- uvodi mogućnost izdavanja dozvole po skraćenoj proceduri u određenim, zakonom nabrojanim slučajevima, čime se takođe smanjuju troškovi.

Što se tiče malih i srednjih preduzeća, prema odredbama ovog zakona ona su izjednačena u pogledu uslova za obavljanje poslova iz ove oblasti. Posebno se napominje da Zakon ne propisuje limit osnivačkog kapitala, niti finansijski obim koji treba ispuniti, već kao jedini uslov postavlja da privredni subjekt ne posluje sa gubicima.

3. Da li su pozitivne posledice donošenja zakona takve da opravdavaju troškove koje će on stvoriti?

Donošenje ovog zakona ne iziskuje dodatne troškove.

4. Da li se zakonom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija?

Predloženi zakon će doprineti pre svega smanjenju troškova i procedura, što stvara povoljnu klimu za pojavu novih i unapređenje poslovanja postojećih privrednih subjekata.

5. Da li su sve zainteresovane strane imale priliku da se izjasne o zakonu?

Tekst zakona poslat je na mišljenje, u skladu sa Poslovníkom Vlade, Ministarstvu finansija, Ministarstvu spoljnih poslova, Ministarstvu unutrašnjih poslova, Sekretarijatu za zakonodavstvo, BIA, Upravi carina, kao i ostalim organima u čijoj se nadležnosti nalaze pojedina pitanja regulisana zakonom, kao na primer, Agenciji za hemikalije, Agenciji za zaštitu od zračenja i nuklearnu sigurnost, Ministarstvu životne sredine i prostornog planiranja i dr. Pored toga, uspostavljena je dobra saradnja sa Nemačkom Agencijom za ekonomiju izvozu kontrolu (BAFA), koja je od strane Evropske unije ovlašćena za koordinaciju projekata podrške izgradnji efikasnog sistema izvozne kontrole zemalja jugoistočne Evrope, a kojoj je MERR dostavio na mišljenje radni tekst zakona o izvozu i uvozu robe dvostruke namene i sa kojom kontinuirano sarađuje. Osnov za izradu napred navedenog Predloga, bio je tekst Nacrta zakona o spoljnoj trgovini naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namene, koji je u Radnim konsultacijama razmatran u BAFI. Iako su bili mišljenja da je tekst detaljan i progresivan, dali su nam veoma korisne predloge i sugestije, koje smo uglavnom prihvatili. Takođe, o nacrtu ovog zakona upoznati su i predstavnici Wassenaar Arrangement-WA u neposrednim kontaktima koje su imali u Beču.

Napominjemo, da je osnova za izradu ovog teksta Predloga zakona, tekst Nacrta zakona o spoljnoj trgovini naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namene koji smo usaglasili sa:

- Republičkim sekretarijatom za zakonodavstvo
- Ministarstvom odbrane
- Ministarstvom spoljnih poslova
- Ministarstvom unutrašnjih poslova
- Ministarstvom finansija
- Ministarstvom pravde
- Ministarstvom zaštite životne sredine i prostornog planiranja
- Bezbednosno informativnom agencijom
- Kancelarijom za evropske integracije
- Republičkim javnim tužilaštvom
- Upravom carina
- Agencijom za hemikalije

- Agencijom za zaštitu od zračenja i nuklearnu sigurnost
 - Kancelarijom za regulatornu reformu i analizu efekata propisa
- pre opredeljenja da ovu materije uredimo u dva posebna zakona.

6. Koje će mere tokom primene akta biti preduzete da bi se ostvarili razlozi donošenja akta?

Predlagač ovog zakona će usvojiti predloge, primedbe i sugestije koje doprinose kvalitetu zakona.